

Оловни печат Стефана Немање

УТОРАК, 16. МАЈ 2017

ИЗВОР: РТС

АУТОР: ВЛАДАНА РАШИЋ ДРАГОЈЕВИЋ

Стефан Немања је један од најзначајнијих српских владара – његова владавина представља преломни период у историји и култури српског народа. Уједно је и један од утемељивача Српске православне цркве која га слави као Светог Симеона Мироточивог. Печат из колекције Народног музеја у Београду носи његово име и доказ је велике активности владарске канцеларије у 12. веку.

Стефан Немања је био родоначелник светородне династије која је владала Србијом пуна два века, од 1166. до 1371. године.

Ујединитељ је српских земаља од Зетског приморја до Поморавља.

Поставио је темеље самосталног политичког, привредног и културног развоја земље, а његовом заслугом Србија је стекла равноправно место у заједници хришћанских народа Европе.

Оловни печат Стефана Немање красе две представе

Један од ретких предмета који се могу довести у непосредну везу са Стефаном Немањом јесте печат са његовим именом.

Такви оловни печати (буле) ређе присутни у земљама Запада, израђивани су у 11. и 12. веку у Византији и Источној Европи, где су били у великој употреби.

Украси оловног печата

Оловни печат Стефана Немање красе две представе.

На предњој страни је лик Св. Стефана, породичног патрона Немањића, светог првомученика, представљеног у оделу ђакона, са атрибутима, кадионицом и дарохранилницом.

Целокупно поље на другој страни печата испуњава натпис на грчком језику, уоквирен венцем од трња.

Историјски значај

Печат из колекције Народног музеја у Београду био је везан за једну од повеља владарске куће Немањића. Припада другој половини 12. века, времену када је Стефан Немања носио титулу великог жупана.

Могао је бити у употреби и у време владавине Немањиног сина и наследника Стефана Првовенчаног, пошто је у средњовековној Србији био обичај да се синови на почетку своје владавине служе очевим печатом.

Ако је било тако, печат Стефана Немање је могао да буде коришћен само до 1217. године, када је Стефан Првовенчани проглашен за првог српског краља.

Печат је доказ велике активности владарске канцеларије српске државе у 12. веку. Мада нам појединости организације рада канцеларије нису познате, она је издавањем различитих аката: правног, политичког, економског и приватног карактера, имала развијену дипломатичку праксу, у прво време ослоњену на византијске узор, али убрзо, развојем веза и преписке са Западом – и на формуларе из тих делова Европе.

На њеном челу је био дијак, старешина канцеларије, одговоран за издавање повеља и других докумената, чију је аутентичност, поред одређених формула потписа, потврђивао печат владара по чијем наређењу је исправа рађена.

Зна се за свега шест печата са именом Стефана Немање: поред два које чува сфрагистичка ризница Народног музеја у Београду, један, али доста оштећен, припада збирци Ермитажа, а још три су знана само преко цртежа.

Печат великог жупана Стефана Немање Народни музеј у Београду добио је као поклон 1978. године.